



Locatie in beeld.

Pedagogisch werkplan
van onze locatie
buitenschoolse opvang (bso)

2023

Inhoud:

Inhoudsopgave

1. LOCATIE IN BEELD.....	4
1.1 PEDAGOGISCH WERKPLAN VAN ONZE LOCATIE VOOR BUITENSCHOOLSE OPVANG (BSO)	4
1.2 INLEIDING.....	4
2. NUTTIGE INFORMATIE: VAN DAGINDELING TOT BASISGROEPEN.	5
2.1 ONZE LOCATIE.....	5
2.2 BASISGROEPEN.....	6
2.3 VASTE GEZICHTEN BIJ KLUPPLUZ	6
2.4 BEROEPSKRACHT-KINDRATIO (BKR)	6
2.5 GROEP 1:.....	7
2.6 GROEP 2:.....	7
2.7 GROEP 3:.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
2.8 BEROEPSKRACHTEN IN OPLEIDING EN VRIJWILLIGERS	8
2.9 DE ZORGCOORDINATOR BIJ KLUPPLUZ	8
3. OPVOEDEN DOEN WE SAMEN.....	9
3.1 OPVOEDEN DOEN WE SAMEN – MET OUDERS.....	9
3.1.1 Kennismaken en wennen	9
3.1.2 De mentor	10
3.1.3 Elkaar informeren	10
3.1.4 Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen	10
OPVOEDEN DOEN WE SAMEN – DOOR GROEPSMANAGEMENT.	11
3.1.5 Gedifferentieerd werken	11
3.1.6 Beredeneerd werken	11
3.1.7 Teamwerk	11
3.1.8 Samen kinderen volgen.....	12
3.1.9 Naar een volgende groep	12
3.1.10 Signaleren van bijzonderheden.....	12
3.1.11 Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen	12
3.1.12 Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar	13
3.2 OPVOEDEN DOEN WE SAMEN – MET ANDERE ORGANISATIES.	14
3.2.1 Samenwerken met het onderwijs.....	14
3.2.2 Samenwerken met andere organisaties	14
3.3 IN EEN RIJKE UITDAGENDE OMGEVING.	14
3.3.1 Verschillende soorten bso's.....	15
3.3.2 Indeling van de ruimte	15
3.3.3 Inrichting van de hoeken en plekken	15
3.3.4 Geordend materiaal	15
3.3.5 Buitenruimte.....	15
3.3.6 Duidelijkheid voor ieder kind.....	16
4. MET RUIMTE VOOR INITIATIEF.	17

4.1	VRIJ SPEL EN UITNODIGENDE ACTIVITEITEN	17
4.2	DE OVERGANG VAN SCHOOL NAAR BSO	17
4.3	VAKANTIEOPVANG EN OPVANG OP SCHOOLVRIJE DAGEN	17
4.4	EEN BEGRIJPelijke DAGINDELING VOOR IEDER KIND	17
5.	ALTIJD IN DIALOOG	18
•	SENSITIEVE RESPONSIVITEIT	18
•	RESPECT VOOR AUTONOMIE	18
•	STRUCTUUR BIEDEN EN LEIDINGGEVEN	18
•	PRATEN EN UITLEGGEN	18
•	ONTWIKKELING STIMULEREN	18
•	BEGELEIDEN VAN ONDERLINGE INTERACTIES	18
5.1	SENSITIEVE RESPONSIVITEIT	18
5.2	RESPECT VOOR AUTONOMIE	18
5.3	STRUCTUUR BIEDEN EN LEIDINGGEVEN	19
5.4	PRATEN EN UITLEGGEN	20
5.5	ONTWIKKELING STIMULEREN	20
5.6	BEGELEIDEN VAN ONDERLINGE INTERACTIES	20
6.	OVERIGE PEDAGOGISCHE KWALITEITSEISEN	22
6.1	ACTIVITEITEN WAARBIJ DE BASISGROEP VERLATEN WORDT	22
6.2	EXTRA OPVANG AFNEMEN	22
6.3	MEERTALIGE BSO	23
6.4	INZET PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER/COACH	23
6.5	INZET PEDAGOGISCH COACH EN BELEIDSMEDEWERKER BIJ KLUPPLUZ	23
7.	BIJLAGE 1	25
8.	BIJLAGE 2	27

1. Locatie in beeld.

1.1 Pedagogisch werkplan van onze locatie voor buitenschoolse opvang (bso)

Naam locatie: KluppluZ Leuvenlaan
Adres locatie: Leuvenlaan 23 5628 WE Eindhoven
Op onze locatie is de leidinggevende: Naomi Martens Ceron (Regiomanager) Yolanda Puerto Valverde (Gebiedsmanager)
Zij krijgt leiding van: Marjon Schepenes (directrice)

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen.

1.2 Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze locatie – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze locatie én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische eisen.

Het pedagogisch werkplan *Locatie in beeld* ligt in het verlengde van *Ik ben in beeld*: het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

***Ik ben in beeld* in het kort**

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers, handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard en karakter, met aanleg en talent voor de eigen persoonlijke ontwikkeling. Het is aan ons om dat te zien, om ieder kind in beeld te hebben. We verrijken de ontwikkeling van kinderen door dagelijks te kijken naar hun welbevinden en betrokkenheid. Voelt het kind zich goed? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen. Met welbevinden en betrokkenheid als kompas krijgen we onmiddellijk feedback over onze inzet en interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: kijk hoe het kind zich voelt en hoe betrokken het is.

Met vier pijlers stimuleren we dagelijks het welbevinden en de betrokkenheid:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de locatie lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Download [Ik ben in beeld](#)

2. Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de locatie, de basisgroepen, de beroepskracht-kindratio en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

2.1 Onze locatie

KluppluZ locatie Leuvenlaan is gevestigd in de Monsieur Bekkersschool Eindhoven. MBS Eindhoven is een school voor speciaal onderwijs (SO), onderwijszorg (OZ) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar. De leerlingen hebben een leer- en ontwikkelingsachterstand en daarmee een eigen onderwijs- en ondersteuningsbehoefte.

Bij KluppluZ Leuvenlaan besteden we veel aandacht aan samenspel en ontwikkeling. Daarnaast vinden we vaardigheden zoals zelfredzaamheid, communicatie, gedrag en sociale competentie minstens zo belangrijk. We bereiden de kinderen voor op goed burgerschap en een zo zelfstandig mogelijke deelname aan de maatschappij, waar het gaat om wonen, werken en vrijetijdsbesteding. Onze aanpak is erop gericht kinderen door succeservaringen en aanmoediging zelfvertrouwen te geven om zaken zelf te doen. We sluiten als locatie Leuvenlaan ook aan bij de communicatiemethodes van school.

We beschikken over een sfeervol ingerichte groepsruimte waar maximaal 12 kinderen per dag geplaatst kunnen worden. We maken ook geregeld gebruik van de mogelijkheden binnen school zoals de gymzaal, spellokaal en speelplein. We bieden buitenschoolse opvang aan op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 14.30-18.00 uur. Op woensdagen zijn wij van 12.30 tot 18.00 geopend. In de schoolvakanties zijn wij hele dagen geopend van 8.30-18.00 uur. We hebben voornamelijk kinderen van de SO afdeling van de MBS Eindhoven deze kinderen zijn in de leeftijd van 4 t/m 13 jaar. Voordat het kind op de groep start wordt de aanvraag besproken binnen de aanmeldcommissie van KluppluZ. Deze commissie is vertegenwoordigd door een Coördinator Planning & Advies, een Zorgcoördinator en een Gebiedsmanager. Daar bespreken zij de ontvangen aanvraag/ casus en wordt gekeken naar een passende plek voor het kind/ de jongere. Is dat KluppluZ en zo ja, welke locatie betreft dit dan. Er wordt dus voor de plaatsing kritisch naar o.a. de ontwikkelingsleeftijd en begeleidingsvraag van het kind gekeken.

Ieder kind is welkom

Op onze locatie werken we inclusief: alle kinderen zijn welkom, ongeacht afkomst, sociaal-economische positie, cultuur, geslacht of gender, eigen ontwikkeling van elk kind. Wij zorgen ervoor dat ieder kind mee kan doen. Zo maken wij de activiteiten altijd passend en kijken we vooral naar de mogelijkheden. Ieder kind mag in de groep zijn eigen rol pakken. We hebben kinderen die bijvoorbeeld minder mobiel zijn of meer ondersteuning nodig hebben in ADL vaardigheden. We bedenken dan creatieve oplossingen zodat die kinderen zich ook gezien en gehoord voelen. Sommige kinderen hebben bijvoorbeeld moeite met prikkelverwerking of (zelf)regulatie. Er wordt dan gekeken hoe we het kind kunnen ondersteunen en stimuleren om prikkels te verwerken en om te kunnen reguleren, hierdoor realiseren we succeservaringen.

Om bij te dragen in inclusie zetten wij o.a. therapeuten in die langs kunnen komen op onze locatie om het kind zo volledig mogelijk te ondersteunen. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met de MBS Eindhoven. Zo sluit de Zorgcoördinator van KluppluZ aan bij de MDO's en heeft de gebiedsmanager eens per kwartaal afstemming met de directie van het onderwijs. Verder vinden er gezamenlijke activiteiten plaats zoals kennisuitwisseling en trainingen.

2.2 Basisgroepen

Op onze locatie werken we met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals.

Naam groep	Leeftijd kinderen	Maximaal aantal kinderen
Leuvenlaan	4 t/m 13 jaar	12

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen wij ouders onder andere met welke groepen wij werken, wat de leeftijd van deze groepen is en hoe groot de groepen zijn.

In principe wordt een kind in één groep geplaatst. Wanneer het niet anders kan, kijken wij hier in overleg met de ouders en na een akkoordverklaring van de ouders tijdelijk van af. Kinderen die in (maximaal) twee groepen zijn geplaatst, worden zo spoedig mogelijk in een van beide groepen geplaatst.

2.3 Vaste gezichten bij KluppluZ

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen we ouders met welke groepen we werken. We vertellen voor welke leeftijd elke groep is en hoe groot de groepen zijn. Ook vertellen we welke pedagogisch professionals bij elke groep horen, wanneer zij werken, en hoe we vaste pedagogisch professionals vervangen bij ziekte en vakantie. Op de locatie is te zien wie welke dag werkt – en zo nodig op welke tijden.

2.4 Beroepskracht-kindratio (BKR)

Net als alle locaties van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Is de dagopvang dagelijks tien uur of meer open, dan mag er per dag maximaal drie uur worden gewerkt met minder pedagogisch professionals. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart.

2.5 Groep 1: Leuvenlaan reguliere dagen.

KluppluZ is tijdens vakanties en studiedagen maximaal 9,5uur geopend.

Net als alle locaties van Wij zijn JONG werken wij volgens de BKR-rekentool van de Rijksoverheid. Daarmee berekenen we hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Is de dagopvang dagelijks tien uur of meer open, dan mag er per dag maximaal drie uur worden gewerkt met minder pedagogisch professionals. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart.

Voor KluppluZ geldt dat wij op studiedagen of schoolvakantie dagen ook hele dagen open zijn. Wij wijken dan niet af van de BKR omdat wij met 2 personen ingeroosterd staan of staan ingeroosterd met een achterwacht op de locatie. De BKR van de wet kinderopvang is ruimer dan het leidster kind ratio die wij hanteren i.v.m. de jeugdwet richtlijnen.

Tijdens vakantieperiode (dagen wanneer wij 9,5 uur open zijn) wijken wij mogelijk alleen af wanneer pedagogisch professionals pauze houden of wanneer er een incident of calamiteit voortdoet.

	Afwijken BKR 's morgens	Afwijken BKR tussen de middag	Afwijken BKR eind van de middag/'s avonds
Maandag	Van tot	Van tot	Van 17:30 tot 18:00 uur
Dinsdag	Van tot	Van tot	Van 17:30 tot 18:00 uur
Woensdag	Van tot	Van tot	Van 17:30 tot 18:00 uur
Donderdag	Van tot	Van tot	Van 17:30 tot 18:00 uur
Vrijdag	Van tot	Van tot	Van 17:30 tot 18:00 uur

De uren waarop we in ieder geval niet afwijken van de BKR zijn:

De uren waarop wij in ieder geval niet afwijken van de BKR zijn 14.30-17.30 uur. Woensdag 12.30-17.30 uur.

2.6 Groep 2: Leuvenlaan vakantie/studiedagen

	Afwijken BKR 's morgens	Afwijken BKR tussen de middag	Afwijken BKR eind van de middag/'s avonds
Maandag	Van 8:30 tot 9:00	Van 12:00 tot 14:00	Van 17:30 tot 18:00
Dinsdag	Van 8:30 tot 9:00	Van 12:00 tot 14:00	Van 17:30 tot 18:00
Woensdag	Van 8:30 tot 9:00	Van 12:00 tot 14:00	Van 17:30 tot 18:00
Donderdag	Van 8:30 tot 9:00	Van 12:00 tot 14:00	Van 17:30 tot 18:00
Vrijdag	Van 8:30 tot 9:00	Van 12:00 tot 14:00	Van 17:30 tot 18:00

De uren waarop we in ieder geval niet afwijken van de BKR zijn:

De uren waarop locatie Leuvenlaan in ieder geval niet afwijkt zijn van 09:00 uur tot 12:00 uur en van 14:00 uur tot 17:30 uur.

Zo informeren we ouders over de afwijkingsregeling en wijzigingen daarop:

Ouders worden geïnformeerd via een nieuwsbrief of het aanwezigheidsbord op de locatie.

2.7 Beroepskrachten in opleiding

Naast onze professionals werken er regelmatig beroepskrachten in opleiding op onze locatie. We hanteren het stagebeleid van Wij zijn JONG.

Stagiairs. Op onze locatie zijn vaak een of meer stagiairs aanwezig die het vak van pedagogisch professional leren. Ze voeren verzorgings- en begeleidingstaken uit en assisteren bij activiteiten. Dat doen ze onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch professionals. Die zijn altijd in de buurt. Naarmate de opleiding vordert, neemt de zelfstandigheid van de stagiairs toe. Elke stagiair heeft een interne stagebegeleider.

2.8 De zorgcoördinator bij KluppluZ

De zorgcoördinator wordt ingezet om de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch professionals te ondersteunen. Zij doen dit in samenwerking met de pedagogisch professionals, de managers en de pedagogisch beleidsadviseurs.

3. Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler 'Opvoeden doen we samen' heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisatie zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

3.1 Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, elkaar informeren, en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

3.1.1 Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens de kennismaking zoeken we met de ouders naar een manier van wennen die prettig is voor hun kind. In de wenperiode kijken we samen naar het welbevinden en we evalueren hoe het met hun kind gaat, zodat we eventueel iets kunnen aanpassen.

De wenperiode ziet er als volgt uit:

Alvorens de start van de wenperiode wordt een intake ingepland met ouders om het kind in kaart te brengen, de verwachtingen van ouders te bespreken en alles omtrent KluppluZ Leuvenlaan wordt besproken. Vervolgens wordt er met ouders besproken hoe het wenmoment van het kind eruit zal zien, zodat deze optimaal aansluit bij het kind. Dit ziet er vaak als volgt uit; het kind komt een aantal uur zelfstandig spelen op de groep en wordt aan het eind opgehaald door ouders. Het kan ook zijn dat ouders in de ruimte blijven terwijl het kind bij locatie Leuvenlaan speelt of het kind komt gedurende een zeer korte periode spelen en ouders wachten bij ons maar dan in een andere ruimte. Dit wordt afgestemd op de persoonlijkheid, het welbevinden van het kind en de inschatting van ouders. Wanneer het kind start bij locatie Leuvenlaan wordt er door de mentor richting andere medewerkers gecommuniceerd wat er verwacht wordt van het kind en wat wij van dit kind mogen verwachten. De pedagogisch professionals bieden het kind gedurende de eerste periode meer nabijheid en begeleiden hem bij voor het kind onbekende zaken zoals het daglijn of de kapstok.

De pedagogisch professionals laten de verschillende ruimtes en spelmaterialen zien en vragen welk spelmateriaal een kind leuk vindt. De pedagogisch professional legt het gebruik van het daglijn uit en een kind mag zelf kiezen wat hij graag wil doen. Een van de pedagogisch professionals is in de directe nabijheid van het nieuwe kind en probeert ook interacties met andere kinderen onderling te stimuleren.

Na zes weken wordt geëvalueerd hoe de wenperiode is verlopen en dan wordt ervoor gekozen om het kind definitief te plaatsen of in sommige gevallen de wenperiode te verlengen. De evaluatie vindt plaats met pedagogisch professional en ouders eventueel sluiten hier de zorgcoördinator en generalist bij aan.

3.1.2 De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het intakegesprek. Ze vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor betekent. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te gaan. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis, de opvang en het basisonderwijs. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

3.1.3 Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze locatie bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Haalmoment

Het haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van het kind. Er is ook gelegenheid voor kinderen om uit eigen initiatief te vertellen hoe ze de middag hebben beleefd. Tijdens de uitwisseling letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privézaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Als de ouders of de mentor behoefte hebben aan een persoonlijk gesprek, dan maken wij daar graag een afspraak voor.

3.1.4 Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken.

Hieronder lees je hoe we samenwerken en aansluiting zoeken bij de thuissituatie.

- We betrekken ouders bij thema's, projecten, activiteiten/spelimpulsen.
- We praten met ouders bij het ophalen over de ontwikkeling bij KluppluZ en thuis, hierbij letten we erop dat we alle ouder(s)/verzorger(s) regelmatig zien en spreken.
- We laten ouders foto's en filmpjes zien.
- We laten ouders gemaakte schatten zien.
- We schrijven nieuwsbrieven over de dagelijkse gang van zaken, updates over het personeel en activiteiten van de kinderen

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

3.1.5 Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden. Daar laten we onze aanpak op aansluiten. En we bieden variatie en keuze door de dag heen.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden, passend bij de vrije tijd van kinderen. We sluiten steeds aan bij waar de kinderen zijn qua leeftijd, ontwikkeling, interesse en eigenheid. Zo blijft hun betrokkenheid hoog.

Variatie en keuze

We bieden variatie en keuze in een rijke uitdagende omgeving (met gevarieerde hoeken en materialen), met ruimte voor initiatief (met afwisseling tussen vrij spel en activiteiten), en altijd in dialoog (met inzet van de pedagogische interactievaardigheden). In de volgende hoofdstukken lees je daar meer over.

3.1.6 Beredeneerd werken

Beredeneerd werken staat voor: weten wat we doen. We laten kinderen doelgericht ‘de zone van de naaste ontwikkeling’ ervaren. Dat betekent dat ze precies de juiste volgende stap kunnen zetten. Vanaf het punt waar ze nu staan in hun ontwikkeling. Hoe helpen we de kinderen daarbij? Om te beginnen leren we ze goed kennen. Dat doen we door dagelijks naar ze te kijken, met ze te praten en met ze te spelen. Daarnaast kijken we met het begeleidingsplan die we verwerken in Carefriend daardoor werken we objectief naar een kind. Vanuit kennis over het kind plannen we vervolgens ons beredeneerde aanbod. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen nieuwsgierig blijven en een volgende stap kunnen zetten als ze dat willen. Wat we zien gebeuren bij de kinderen en wat we horen van de ouders, gebruiken we weer voor de volgende fase in ons beredeneerde aanbod. Zo volgen we steeds opnieuw de PDCA-cyclus van plan, do, check, act (plannen, uitvoeren, kijken hoe het werkt en bijsturen). Bij het beredeneerde aanbod gebruiken we een begeleidingsplan en stemmen dit altijd af met de zorgcoördinator.

3.1.7 Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg en bij het maken van begeleidingsplannen maken ze daar afspraken over. Ze bekijken dan samen met de zorgcoördinator in een teamoverleg hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

3.1.8 Samen kinderen volgen

Spelende kinderen laten hun interesses en ontwikkeling zien. Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling ook systematisch. Dat doen we met een begeleidingsplannen die wij verwerken in Carefriend (digitaal) kindvolgsysteem. We gebruiken de informatie uit het kindvolgsysteem voor keuzes en aanpassingen voor het individuele kind, de groep of de locatie. De mentor van het kind bespreekt individuele observaties met de ouders (zie ‘Opvoeden doen we samen – met ouders’).

3.1.9 Naar een volgende groep

Gaat het kind naar een andere bso of naar een andere groep, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang. We spreken wemomomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. Heeft de nieuwe groep een ander LRK-nummer, dan vraagt de mentor toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen. Is het LRK-nummer hetzelfde, dan hoeven de ouders alleen geïnformeerd te worden (afstemming). Vervolgens neemt de mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

3.1.10 Signaleren van bijzonderheden

We observeren en volgen de ontwikkeling van kinderen. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven interne en externe zorgstructuur. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. In het team evalueren we de signalering.

Bij vragen over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen kunnen we – in overleg en afstemming met de ouders – deze medewerkers of instanties raadplegen:

Zorgcoördinator KluppluZ ook als functie pedagogisch coach, Ambulante medewerker KluppluZ, orthopedagoog.

3.1.11 Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het kindvolgsysteem. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In *Ik ben in beeld*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

3.1.12 Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2023 legt onze locatie de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

- **Het buitenspel moment structureren en het spelaanbod uitbreiden.**
- **De thema's uit het Uk & Puk programma uitwerken op onze doelgroep (OZ, SO en VSO).**

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en teamoverleg.

3.2 Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

3.2.1 Samenwerken met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen.

Naam basisschool	Samenwerking
Monsieur Bekkersschool Eindhoven	De pedagogisch professionals hebben regelmatig overleg met de leerkrachten de intern begeleider(s) van de school om de begeleiding van een kind af te stemmen. Deze samenwerking is laagdrempelig en we houden elkaar (bijna) wekelijks op de hoogte over de ontwikkeling van het kind. Naast onze eigen ruimte die zich bevindt in de MBS Eindhoven mogen wij vanuit school ook gebruik maken van andere ruimtes waaronder de centrale hal, de gymzaal, spellokaal en de ruime omheinde buitenspeelruimte(s). Ouders worden ieder halfjaar uitgenodigd voor een evaluatiegesprek om de doelen te evalueren en de begeleiding af te stemmen. Indien nodig wordt de leerkracht en/of intern begeleider ook uitgenodigd voor dit gesprek.

3.2.2 Samenwerken met andere organisaties

Onze locatie werkt samen met: • KluppluZ • Monsieur Bekkersschool Eindhoven • Centrum Jeugd en Gezin • Wij Eindhoven • Verschillende gemeentes

3.3 In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, duidelijkheid voor ieder kind.

3.3.1 Verschillende soorten bso's

Alle bso's zijn anders. Sommige zijn zelfstandig, andere delen de ruimte met een peuteropvanglocatie of een basisschool. Op iedere bso denken de pedagogisch professionals creatief na over de best mogelijke invulling van de rijke uitdagende omgeving. De belangrijkste uitgangspunten staan in de volgende alinea's. Benieuwd naar de indeling van onze specifieke ruimte? Kijk bij 'Onze locatie' aan het begin van dit pedagogisch werkplan.

3.3.2 Indeling van de ruimte

We streven naar een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten, speelschermen, matten of tape. Dat zorgt voor rust en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en voor kleine of grote groepsactiviteiten. Bij de indeling streven we naar specifieke ruimtes, hoeken of plekken met bijvoorbeeld de volgende functies: beeldende creativiteit (atelier), muziek, dans, drama (theater), ruimtelijk inzicht en techniek, natuurbeleving, gezelschapsspelen, media (computer, games), fantasie en rollenspelen, beweging, sport en spel. Daarmee sluiten we aan op de leeftijd van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

3.3.3 Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen. Alle kinderen kunnen iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – bijvoorbeeld een fototoestel – en open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

3.3.4 Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel of de activiteit van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders kan het handig zijn om overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. We streven ernaar ook daar een plek voor te reserveren.

3.3.5 Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We streven naar een veilige, gevarieerde

ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we graag buiten kunnen zijn.

3.3.6 Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan wennen zijn of het Nederlands nog moeten leren. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er veel mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de hoeken voor staan en wat er in de hoeken te vinden is. Er is voldoende spelmateriaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen.

4. Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: vrij spel en uitnodigende activiteiten, de overgang van school naar bso, vakantieopvang, opvang op schoolvrije dagen een begrijpelijke dagindeling voor kinderen die extra structuur nodig hebben.

4.1 Vrij spel en uitnodigende activiteiten

De tijd op de bso is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Na school hebben ze vooral de ruimte om vrij te spelen. Daarnaast bieden we kinderen gedurende de week gevarieerde en aantrekkelijke activiteiten. Bij het vrij spelen en de activiteiten letten we nadrukkelijk op de eigen initiatieven van kinderen. Benieuwd naar onze globale dagindeling? Kijk onder 'Onze locatie' in het eerste deel van dit pedagogisch werkplan.

4.2 De overgang van school naar bso

Elk kind beleeft de overgang van school naar bso anders. Kinderen komen met verschillende behoeften binnen. De een wil graag even rust, de ander leeft zich graag even uit. Pedagogisch professionals hebben oog voor die verschillen en weten wanneer ze een kind met rust moeten laten of juist moeten uitnodigen tot spel.

Gedurende de middag zijn er ook overgangsmomenten van het ene naar het andere onderdeel, bijvoorbeeld tussen vrij spel en een geplande activiteit. Omdat overgangen prikkelrijk kunnen zijn, laten we die momenten soepel verlopen. We hebben gezamenlijke afspraken en gebruiken soms rituelen. Pedagogisch professionals stemmen onderling de overgangen goed af.

4.3 Vakantieopvang en opvang op schoolvrije dagen

Tijdens de vakantie of op schoolvrije dagen zijn kinderen langere dagen bij ons. We hebben dan een ander dagritme met afwisseling tussen vrij spel en uitnodigende activiteiten.

4.4 Een begrijpelijke dagindeling voor ieder kind

Voorspelbaarheid, duidelijkheid en structuur is voor kinderen van KluppluZ belangrijk, maar vooral voor kinderen die aan het wennen zijn of zich nog verder moeten ontwikkelen. Met een heldere dagindeling weten ze snel wat er wordt verwacht. Pedagogisch professionals maken de dagindeling begrijpelijk met een planbord op de groep ze gebruiken dagritmekaarten met pictogrammen van de dagindeling.

Onze dagindeling in de vakantie of tijdens een schoolvrije dag ziet er zo uit:

De kinderen worden gebracht vanaf 08:30 uur. Zij mogen ook later komen.

De pedagogisch professional maakt een planning aan de hand van picto's voor een dagdeel.

Na het vrije spelmoment gaan wij gezamenlijk, zo veel mogelijk zelfstandig onder begeleiding onze handen wassen. Hierna gaan wij gezamenlijk aan tafel en eten wij fruit (eventueel ook crackers of een peperkoek) en drinken we water met een smaakje of diksap.

We kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van de groep maar ook naar het individuele kind. Hierop passen wij ons programma aan. Om 12:30 uur eten we boterhammen en drinken we melk en/of water. Na de lunch kijken we opnieuw waar de groep behoefte aan heeft. We zorgen ervoor dat we minimaal 1 keer naar buiten gaan of kiezen voor een bewegingsactiviteit in de gymzaal. In de middag gaan we nogmaals gezamenlijk aan tafel om fruit te eten met een cracker of rijstwafel. Waar nodig wordt de daglijn aangepast op het individuele kind, op het juiste communicatie niveau (Verwijzers, foto of picto niveau.)

5. Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er wederzijds contact is. Oftewel, vertaald naar de dagelijkse praktijk: dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen bij ons.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

5.1 Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groepsfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

5.2 Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren

en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

5.3 Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het tegenovergestelde van respect voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Ongewenst gedrag ombuigen naar gewenst gedrag

Hoe gaan we om met ongewenst gedrag? Kinderen willen zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn. Inclusief hun emoties en belevingen, ook op momenten dat ze boos, druk of naar binnen gekeerd zijn. We gaan ervanuit dat het kind met zijn gedrag een bedoeling heeft, ook al is dat gedrag niet altijd effectief of gewenst. Allereerst proberen we daarom de intentie van kinderen te begrijpen. Er zijn veel redenen voor ongewenst gedrag, bijvoorbeeld niet weten dat iets niet mag, van slag zijn door een gebeurtenis, meer uitdaging nodig hebben of temperamentvol zijn. Het gedrag kan ook bij de ontwikkelingsfase horen. Het doel van ombuigen van ongewenst naar gewenst gedrag is dat het kind met (zelf)vertrouwen weer verder kan met het sturen van zijn eigen gedrag. Kinderen voelen zich ook veiliger als ze weten dat er iemand aanwezig is die ingrijpt als het even niet gaat, die ondersteunt of juist begrenst. Iemand bij wie ze kunnen checken of wat ze doen ook kan.

Er zijn veel manieren waarop pedagogisch professionals kunnen reageren op ongewenst gedrag: een non-verbale reactie geven, een grapje maken, kinderen positief herinneren aan een regel, gedrag benoemen dat gewenst is, ik-boodschappen geven over het gedrag van het kind, en soms ook negatief gedrag negeren en positief gedrag juist belonen.

Vijf stappen bij conflictoplossing

Soms hebben kinderen conflicten. Wij zien die als leermomenten voor de (sociale) ontwikkeling. Kinderen leren hun gevoel en mening te laten horen en zien. Ze leren zichzelf en de ander beter te begrijpen en oplossingen te zoeken. Daardoor leren ze sociale en morele regels. Bij een conflict zetten pedagogisch professionals vijf stappen:

1. Bij een probleem of conflict stoppen we, snel maar rustig, het ontoelaatbare gedrag. We benoemen de emoties die kinderen laten zien en geven ze zo nodig een handreiking om hun emoties op een toelaatbare manier te uiten (stoom afblazen/ruimte voor ontlading zonder dat andere kinderen zich onveilig voelen).
2. We verzamelen informatie over wat er is gebeurd. Daarna checken we of we het goed hebben verwoord of begrepen.
3. We formuleren het probleem opnieuw en vragen naar compromisvoorstellen/oplossingen en kiezen er samen een uit.
4. We letten erop dat de gekozen oplossing naar tevredenheid van alle kinderen is, en we bedenken zo nodig samen hoe we die kunnen uitvoeren.
5. We ronden het gesprek af, blijven ondersteuning geven en kijken of de oplossing voor alle kinderen werkt.

5.4 Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het om hoe we aansluiten bij de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We geven uitleg in een rustig tempo met een logische opbouw, zodat kinderen de uitleg goed begrijpen.

Bij het praten en uitleggen sluiten we aan op de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We passen ons tempo aan en bouwen onze uitleg logisch op, zodat kinderen de uitleg zo goed mogelijk begrijpen.

Praten en uitleggen gaat ook om overleg met de kinderen: op de bso mogen ze al veel meebepalen. We voeren allerlei gesprekken met de kinderen. Kleuters komen bij ons met hun waarom-vragen, feitelijke vragen of filosofische vragen. We genieten van de uitwisseling en van het samen zoeken naar antwoorden. Zesjarige kinderen vertellen al volop en geven hun mening. Oudere kinderen kunnen zich steeds beter concentreren op een onderwerp. Ook hanteren ze de gespreksregels vaak al goed. Ze gaan bijvoorbeeld goed om met beurtwisseling, luisteren, vertellen en focussen.

De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit om het denkvermogen van kinderen te prikkelen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. We letten erop dat alle kinderen aan het woord kunnen komen. Nederlands is de voertaal, maar in sommige werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. Soms gebruiken we gebaren, mimiek of beeldmateriaal.

5.5 Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid ‘Ontwikkeling stimuleren’ zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Bij de bso zijn kinderen in hun vrije tijd. We bieden kinderen een ontspannen, veelzijdige en uitnodigende opvang. Ze ontwikkelen zich via muziek en toneel, beeldende expressie, boeken en films, techniek en ruimtelijk inzicht, de natuur, sport en bewegen, digitale ervaringen en soms ook huiswerk van school. Bij de bso doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. Dat gaat op een ontspannen manier.

Kinderen zijn van zichzelf nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, en wij begeleiden ze op hun ontdekkingstocht. We kennen de kinderen en hun interesses en mogelijkheden. Daardoor zien we in allerlei spelsituaties en activiteiten kansen voor begeleiding. Per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, samen nadenken over nieuwe materialen of nieuwe ideeën bij een vertrouwd spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, om voorbeelden vragen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

5.6 Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We zetten ons in voor een groepsfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en we zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te

vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten, eten en drinken), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

6. Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang en de Jeugdwet.

6.1 Activiteiten waarbij de basisgroep verlaten wordt

Soms kunnen kinderen de basisgroep verlaten voor bepaalde activiteiten of om even in een andere groep of centrale hal te gaan kijken of spelen. De eigen groep is voor kinderen een veilige basis. Vanuit deze veiligheid en dit vertrouwen willen kinderen hun wereld vergroten en ervaren wat er achter de vertrouwde deur gebeurt. Door het aanbieden van activiteiten buiten de eigen basisgroep/stamgroep bieden we kinderen meer ruimte om op ontdekkingstocht te gaan en eventueel met andere kinderen buiten de eigen groep te spelen.

Op onze locatie verlaten de kinderen de stamgroep **soms**.

De eigen groep is voor kinderen een veilige basis. Vanuit deze veiligheid en dit vertrouwen willen kinderen hun wereld vergroten en ervaren wat er achter de vertrouwde deur gebeurt. Door te werken met het opendeurenbeleid bieden we kinderen meer ruimte om op ontdekkingstocht te gaan en eventueel met andere kinderen buiten de eigen groep te spelen.

Ons opendeurenbeleid houdt in dat kinderen mogen aansluiten op de groep waar het aanbod voor hun op dat moment het meest passend is. Er wordt gekeken naar het aanbieden van passieve en actieve activiteiten. Hierin worden hun interesses en belevingswereld in meegenomen.

Bij de volgende (spel)activiteiten verlaten de kinderen de basisgroep:

In de vakantieperiode of als spel of activiteitenaanbod aansluit bij de belevingswereld of gemoedstoestand van het kind

Als kinderen de basisgroep verlaten, dan is dat als volgt geregeld:

- De kinderen maken altijd afspraken met de pedagogisch professionals op de groep. Per situatie wordt afgewogen of het haalbaar is om een kind de basisgroep te laten verlaten.
- Wanneer kinderen buiten spelen, zijn ze ten allen tijden in het zicht van een van de pedagogisch professionals op de groep.

Voordeurbeleid:

Ons voordeurbeleid ziet er als volgt uit: Wanneer er geen zicht is op de voordeur, dan is deze middels een extra beveiliging gesloten maar niet middels een sleutel gesloten vanwege de veiligheid. Wanneer ervoor gekozen wordt om de voordeur te openen vanwege warmte of het buitenspelen van een kind wat in staat is zelfstandig buiten te spelen is de poort gesloten met een kinderslot.

6.2 Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons niet de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Kinderen komen op vaste dagen naar de bso. Dat is belangrijk voor de stabiliteit van de groepen, het veilige en vertrouwde gevoel van de kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit.

6.3 Meertalige bso

Bij Leuvenlaan hebben wij niet te maken met meertalige bso.
De voertaal is Nederlands en onze communicatie wordt ondersteund met gebaren.

Omgang met de basisgroep bij activiteiten in groepen groter dan 30 kinderen

Wij maken geen gebruik van activiteiten in groepen groter dan 30 kinderen.

6.4 Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per locatie vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie pedagogische kwaliteit, onze focus voor dit jaar). De coachinguren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden.

Bovenstaande uren hebben we als volgt verdeeld, waarbij alle medewerkers (inclusief flexmedewerkers en invallers) minimaal eenmaal per jaar coaching ontvangen. De uren zijn vastgesteld op peildatum 1 januari.

Peildatum	Aantal geëxploiteerde kindercentra	Totaal aantal FTE
1 januari 2023	12	68,3

Berekening minimale ureninzet Beleidsmedewerker

	50 uur x aantal kindercentra	10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers	Som (van 50 uur x aantal kindercentra + 10 uur x aantal fte) = minimale ureninzet
2023	50 x 12 = 600 uur	10 x 68,3 = 683 uur	1283 uur per jaar

Zorgcoördinatoren uren per week	Gebiedsmanager	Regiomanager
Een van 30 uur ZOB en CG -Foodvalley Een van 16 uur Twee van 28 uur, 1 voor ZOB en 1 voor CG-Foodvalley	1 van 36 uur voor ZOB 1 van 28 uur voor ZOB 1 van 32 uur voor CG en Foodvalley	2 personen voor 32 uur
Totaal 102 uur = 2.83 FTE	Totaal 96 uur = 2.67 FTE	Totaal 64 uur = 1.78 FTE

6.5 Inzet Pedagogisch Coach en beleidsmedewerker bij KluppluZ

De centrale pedagogisch beleidsadviseurs van Wij zijn Jong, zorgen onder andere voor Ontwikkelen & innoveren (pedagogisch) beleid, werkinstructies en formulieren vanuit besluit kwaliteit kinderopvang, besluit basisvoorwaarden kwaliteit VE en visie WZJ.

De gebiedsmanager van de locatie en de zorgcoördinator (pedagogisch coach van de locatie) zijn, in actieve samenwerking met de pedagogisch professionals, samen verantwoordelijk voor de bewaking en innovatie van het pedagogisch klimaat op de groepen binnen de locatie.

De rol van de gebiedsmanager hierin is:

- Implementatie van de pedagogische beleidsvoornemens op eigen locatie, b.v.:
- Bespreken van het pedagogisch beleid met ouders en de oudercommissie;
- Zorg dragen voor implementatie van nieuwe wet- en regelgeving
- Zorg dragen voor implementatie van nieuwe werkinstructies, protocollen en richtlijnen;
- Implementatie van het kind-Volgsysteem

De rol van pedagogisch coach wordt bij KluppluZ ingevuld en uitgevoerd door de zorgcoördinator:

- Medewerkers en teams op de werkplek coachen in hun pedagogische ontwikkeling. Bijvoorbeeld tijdens gerichte kind- en groepsobservaties of (on)geplande locatiebezoeken.
- Pedagogisch klimaat in beeld brengen middels de pedagogische scan van welbevinden en betrokkenheid.
- Een actieve bijdrage leveren als voorloper van pedagogische veranderingsprocessen. Bewaken van de pedagogische kwaliteit middels evaluaties en tussentijdse bijstellingen
- Begeleiding bieden aan en meedenken met medewerkers in de intervisiebijeenkomsten en de bijeenkomsten van de kindbesprekingen.
- De kwaliteit van het pedagogisch klimaat bewaken en dit bespreken met de leidinggevende. Dit doet de coach samen met de gebiedsmanager en de pedagogisch medewerkers.
- Actieve bijdrage leveren aan pedagogische veranderingsprocessen tijdens kindbesprekingen en intervisiebijeenkomsten.
- Bewustwording creëren om positief en actief bij te dragen aan inclusief werken tijdens observaties, locatiebezoeken, kindbesprekingen en intervisiebijeenkomsten.
- Begeleiding van en meedenken met medewerkers in werkoverleg en teamvergadering, met de doorontwikkeling van het Pedagogisch Kompas en met de voortdurende vertaling van de aanpakfactoren naar het praktisch handelen;

Iedere locatie heeft per jaar vier Regionaal Overleggen, deze bijeenkomsten zijn ieder twee uur, dus in totaal acht uur, onder leiding van de zorgcoördinator. Ook heeft een locatie zes keer per jaar een Locatie Pedagogisch overleg waarin kindbesprekingen aan bod komen. Deze overleggen zijn twee uur, dus in totaal twaalf uur per jaar, onder leiding van de zorgcoördinator. Aan iedere locatie is een zorgcoördinatie gekoppeld voor minimaal vijf uur per week en een gebiedsmanager voor 6 uur per week.

7. Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. Bij Wij zijn JONG willen we kinderen brede ervaringen op laten doen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot creatieve denkers en doeners. Die ontwikkeling is voortdurend aan de gang. En alle stappen die de kinderen zetten, doen ertoe voor ons. Lees de voorbeelden per ontwikkelingsgebied en zie de kinderen groeien – van 0 tot en met 12 jaar en ouder.

De acht ontwikkelingsgebieden:

1. **De emotionele en sociale ontwikkeling.** Van goed in je vel zitten, je veilig voelen en welbevinden naar vertrouwen hebben in jezelf en anderen, samen zijn, samen spelen, belangstelling hebben voor elkaar, samen genieten, samen delen, keuzes maken, plannetjes maken en terugkijken, troosten en getroost worden, samen vieren, samen regels maken, afspraken nakomen, onenigheid oplossen, opkomen voor jezelf en de ander, je identiteit vormen door vergelijking, verantwoordelijkheid voor elkaar dragen, participeren, anderen accepteren en met anderen omgaan, competitie, genieten van elkaar, samenwerken, etc.
2. **De motorische ontwikkeling.** De grote en de kleine motoriek. Van het pakken van je voetje naar om kunnen draaien, kruipen, lopen, balanceren, de bal rollen, strepen zetten met de kwast, een autootje laten rijden, een trein vastmaken, lopen over een streep, fietsen, dansen, schrijven, fluiten, voetballen, turnen, bouwen met fijne materialen, etc.
3. **Taal en communicatie/taalvaardigheid.** Van horen, huilen, kijken en brabbelen, naar luisteren, praten, een gesprek voeren, rijmen, lezen, schrijven, gedichtjes maken, verhalen bedenken en informatie tot je nemen. Taal is een middel om uit te drukken en met anderen te delen wat je ervaart, voelt, denkt of wilt. Taal omvat spraak, dus het beheersen van klanken. Bij passieve taal gaat het om het vlot verstaan van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes.
4. **Rekenprikkels.** Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc.
5. **Muzikale en beeldende expressie.** Van geluiden horen, muziek luisteren, beelden en bewegingen zien en maken naar zingen, dansen, tekenen, schilderen, kleien, kleuren, structuren zien, composities maken, etc.
6. **Morele ontwikkeling en begrijpen van de sociale wereld.** Van voelen dat we van je houden en dat je erbij hoort naar voelen en weten dat je wordt gewaardeerd, nadenken over wat wel en niet mag en waarom, nadenken over wat een 'goed' mens is, nadenken over de verschillen tussen mensen, respecteren van anderen, etc.
7. **Verstandelijke ontwikkeling/denkontwikkeling.** Van doen, ervaren en ontdekken naar steeds meer concrete kennis van de mens en de wereld om je heen, abstracte begrippen, filosofische wijsheden, begrijpen van de

fysische wereld – van zandkorrel tot sterrenstelsel – en de levende natuur, begrijpen hoe voorwerpen zich gedragen in allerlei situaties en combinaties met elkaar (bijvoorbeeld het effect van water op papier), de effecten van handelingen op objecten kunnen voorspellen (bijvoorbeeld hoe de bal gaat rollen), vertrouwd raken met allerlei technische toepassingen, etc.

8. **Zelfsturing en ondernemingszin.** Van willekeurig exploreren naar bewust voor je spel kiezen. Van weten wat je wilt naar initiatief nemen en stappen zetten om je doel te bereiken. Van met wilskracht iets oppakken, doelen stellen en keuzes maken naar scenario's voor acties verzinnen, afstand kunnen nemen en leren uit ervaring. Van leren omgaan met moeilijkheden en obstakels naar problemen oplossen.

8. Bijlage 2.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december*, 2014 Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvolgende benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.